

Brīde

2017. GADA JANVĀRIS

MĒNEŠRAKSTS VALSTISKUMA STIPRINĀŠANAI IZGLĪTĪBĀ

Šogad apņir 100 gadu, kopš Latvijas teritorijā notika Pirmā pasaules kara nozīmīgākās – Ziemassvētku kaujas. Tās apvītas ar daudzām leģendām un nosauktas par latviešu strēlnieku varonības paraugu. Par latviešu izcilo varonību tolaik rakstīja Francijā, Lielbritānijā, citur pasaulē.

Diemžēl, Ziemassvētku kaujas paņēma daudzas jo daudzas dzīvības, un kopumā Pirmajā pasaules karā mūsu tauta procentuāli zaudēja visvairāk pasaulē – iedzīvotāju trešo daļu.

Līdz mājām pietrūka
Man tikai dažu soļu.
Jau māti redzēju
Pie loga.
Es laikam pārāk ilgi
Viņai acīs skatījos –
Man sirdī pēkšņi
Iesāpējās lode...

Līdz mājām pietrūka
Man tikai dažu soļu.
Jau tēva balsi dzirdēju,
Viņš mani vārdā sauca.
Es laikam pārāk ilgi
Tēva balsī klausījos –
Viss pēkšņi satumsa.
Tad silta gaisma ausa...

Līdz mājām pietrūka
Man tikai dažu soļu.
Ja manā dzimtenē
Jūs kādreiz būsit,
Tad, lūdzu, visiem pasakiet:
Līdz mājām pietrūka
Man tikai dažu soļu –
Es turpinu uz tēva mājām iet...
/Alberts Kreņevskis/

LATVIEŠU PATIESAIS VEIKSMES STĀSTS

Latviešu veiksmes stāstu var izteikt dažos teikumos. Kā būtiskākos es minētu šos: pasaulē ir ap 5000 tautu, bet tikai 196 no tām ir sava valsts. Mēs esam to laimīgo tautu vidū, kurām ir sava valsts, un mūsu valodai ir vienīgās valsts valodas statuss Latvijā.

Katrai valstij, ikvienai tautai un nācijai krīzes brīžos, ko pašreiz piedzīvojam arī mēs, ir būtiskas tieši vērtības. Vērtības veido nācijas esamību un kodolu. Vērtības palīdz nošķirt būtisko no nebūtiskā, piemēram, tas, kas pašreiz notiek Ukrainā, mums ir ļoti būtiski. Vērtības palīdz orientēties politikā un ir sabiedrības saiedētājas. Ja mums kādreiz pietrūks garīga un morāla spēka, lai aizstāvētu mūsu vērtības, lielāki spēki savās ģeopolitiskajās cīņās mūs var izšķīdināt. Ticu, ka garīga un morāla spēka mums nekad nepietrūks.

Tautai viena no būtiskākajām vērtībām ir latviešu valoda. Kādreiz Zemgales mācītājs Kārlis Vatsons teicis: „Valoda ir pēdējā barjera tautas ceļā uz nekurienu.” Lai arī latviešu valoda ir nostiprināta Latvijas Satversmē un Valsts valodas likumā, atkārtoti tas arī izdarīts Satversmes preambulā, tomēr savas valodas faktisko statusu, kāds tas pienāktos valsts valodai, atguvuši vēl neesam. Latviešu valodas kļūšana par dominējošo valodu sabiedrībā notiek lēni

un smagnēji vairāku iemeslu dēļ. Viens no būtiskākajiem iemesliem ir sabiedrības divvalodība, kura apzināti tiek uzturēta. Lai arī latviešu valodu patlaban vairāk vai mazāk prot ap 93% cittautiešu, tās lietojums kopumā Latvijā nav būtiski pieaudzis. Tieši otrādi – vairākās sfērās jau kopš 2000. gada vidus pieaug tieši krievu valodas lietojums, kā piemēram, privātajā uzņēmējdarbībā, tostarp augstskolās, medijos, pakalpojumu jomā, kā arī publiskajā telpā.

ASV, Kanādā un citur ārpus Latvijas latviešu indivīda un sabiedrības divvalodība latviešu un konkrētās valsts oficiālajā valodā ir vajadzīga latviešu identitātes uzturēšanai, savukārt Latvijā sabiedrības divvalodība latviešu un krievu valodā ir latviešu valodas nīdēšana. Tāpēc joprojām svarīgi ir ierobežot un mazināt situācijas, kad Latvijā daudzvalodīgi cilvēki, kuri brīvi pārvalda latviešu, angļu, vācu, norvēģu un citas valodas, darbu iegūt nevar, ja neprot krievu valodu. Ar divvalodības aizstāvju rōkām un prātiem pakāpeniski tiek veidota situācija, lai ekonomiski aktīvie cilvēki, jo īpaši privātajā uzņēmējdarbībā, bez krievu valodas lietošanas iztikt nevarētu. Kopš 2014. gada likumdošanā diemžēl nav notikusi virzība latviešu kā darba ņēmēju lingvistisko tiesībām stiprināšanā.

Otrs iemesls, saistīts ar pirmo, ir latviešu nācijas lingvistisko robežu problemātiskums. Par lingvistiskajām robežām liecina pētījumi par valodas maiņu (jeb t.s. koda maiņu) sarunas laikā, sākot no atsevišķiem vārdiem, līdz pat pilnīgai vienas valodas maiņai uz otru valodu. Kā liecina pētījumi, latvieši sarunās ar cittautiešiem bieži mēdz pāriet

uz sarunas partnera valodu, visbiežāk – uz krievu valodu; un latvieši, pat savstarpēji sazinoties, savā runā iestarpina citu valodu vārdus, izteicienus. Šis lingvistiskās uzvedības pamats ir: 1) augsts latviešu divvalodības līmenis latviešu un krievu valodā; 2) latviešu vecāku vēlme, lai viņu bērni krievu valodu apgūtu kā vienu no pirmajām svešvalodām, kas atstās iespaidu arī uz nākamajiem paaudžiem, kas iespējams, arī būs potenciāli divvalodīga latviešu un krievu valodā; 3) etnopsiholoģiskie faktori. Šāda uzvedība atspoguļo ne tikai personas divvalodību vai daudzvalodību, bet arī daudz ko saka par nācijas lingvistiskajām robežām.

Vērtības veido nācijas esamību un kodolu.

Vērtības palīdz nošķirt būtisko no nebūtiskā.

Pasaules lingvistikas teorija un prakse rāda to, ka cilvēki izvēlas runāt tajā valodā, kurā viņi jūtas kompetenti. Latvijā situācija divu valodu izvēlē ir atšķirīga no pasaules prakses: latvieši saziņā bieži izvēlas sarunas partnera valodu, ja vien to prot.

Valodas izvēlē starp latviešiem un mazākumtautību cilvēkiem (pārsvarā ar krievu kā dzimto valodu) bieži vērojams valodas brīvas izvēles un t.s. akomodācijas jeb pielāgošanās situācijas variants. Latvieši, kuri strādā darbvietās, kur tiek lietota krievu vai angļu valoda, atrodas pielāgošanās situācijā citam valodiskajam kolektīvam. Viena no pielāgošanās varianta pazīmēm – efektīva saziņa – tika minēta intervēto latviešu atbildēs, sākot jau kopš 2001. gada, t.i., otra valoda tiek lietota, lai cilvēks varētu strādāt visdažādākajās tautsaimniec-

cības jomās, kurās tiek plaši lietota krievu valoda. Tomēr – saskaņā ar Valsts valodas likumu, kurā formulēts latviešu valodas statuss, vajadzētu pastāvēt valodas brīvas izvēles situācijai, nevis pielāgošanās situācijai.

Valoda ir ne tikai saziņas līdzeklis, tā simbolizē arī valstī dzīvojošo savstarpējās ekonomiskās, politiskās u.c. attiecības. Nelietojot latviešu valodu saziņā ar mazākumtautību cilvēkiem, latvieši joprojām parāda, ka vēl īsti neuztver sevi par neatkarīgas valsts valstsniecību. Latvijas ekonomiskā situācija tikai pastiprina to, ka latvieši Latvijā nejūtas droši. Ja valstsniecība Latvijā būs pārliecināta par sevi, tā valodas izvēles situācijās arvien biežāk lietos savu dzimto valodu. Tātad būs mainījies viņu attieksme pret latviešu valodas lietojumu. Attieksmi uzlabos to atbalstošie grozījumi likumdošanas dokumentos par darba ņēmēju tiesībām prast un lietot galvenokārt latviešu valodu un, ja tas nepieciešams, citas ES oficiālās valodas.

Svarīgākais aspekts presētīza valodas (parasti tā ir valsts valoda) lietotājiem ir valodu nošķiršana. Pastāvot subordinētajai un dominējošajai valodai, lielāka nošķiršanas tendence ir dominējošajā valodā runājošajiem. Latviešu vidū 20. gadsimta 80. gadu beigās atšķirībā no mūsdienām nebija populāri lietot latviešu un krievu valodas koda maiņu, pārejot no vienas valodas uz otru. Tas simboliski nozīmēja absolūtu norobežošanu no PSRS teritorijas, tās ideoloģijas un krievu valodas. Daudzās divvalodīgajās sabiedrībās valodu konsekvēnta nošķiršana ir norma, piemēram, Kanādas franfonajās grupās franču un angļu valodas koda maiņa jeb runāšana pamišus divās

Turpinājums 3.lpp.

valodās netiek akceptēta. Kad Kanādā notika franfonā atdzimšana, šo abu valodu nošķiršana Kvebekas provincē un franču valodas lietošana bija pašsaprotama. Nenotika arī koda maiņa no vienas valodas uz otru. Savukārt Latvijā, analizējot koda maiņas tendences latviešu vidū kopš 20. gadsimta 90. gadu beigām, var novērot, ka bilingvālu latviešu lielākā daļa nav ieinteresēta ne lingvistisko, ne sociālo robežu uzturēšanā, sazinoties ar citā valodā runājošajiem.

Daudzās Eiropas un Amerikas valstīs minoritāšu indivīdiem otrajā paaudzē parasti augstāks prasmes līmenis ir majoritātes valodā. Turpretim Latvijā šādi gadījumi nav kļuvuši par normu. Par normu ir kļuvusi valstsnācijas divvalodība un mazākumtautību divvalodība vai pat funkcionāla vienvalodība vienas mazākumtautības valodā.

Citur pasaulē vērojama atšķirība starp divvalodību valsts līmenī un tās iedzīvotāju divvalodību: oficiāli vienvalodīgajās valstīs ir

daudz augstāks bilingvisma līmenis valsts un dzimtajā divvalodīgajās valstīs. Latvija ar vienvalodīgajiem indivīdiem vienas mazākumtautības valodā ir izņēmums pasaules praksē.

Ja daļa mūsu amatpersonu medijos runā krievu valodā, tā ir attieksme, kas liecina, ka valdības līmenī nav ieinteresētības un ir mazdūšība šo jautājumu izvērtēt. Vadoši Latvijas politiķi ir apgalvojuši: „Labi gan, ka iedzīvotājiem nezūd krievu valodas prasme. Ko mēs darīsim, ja bērni nemācīsies krievu valodu?” Tā ir Eiropas Savienības valstij neraksturīga politika. Kamēr tāda pastāvēs, valodas situācija nemainīsies.

Sociolingvistiskajos pētījumos atzīts: kategoriska valodas izvēle ir vienīgā iespēja definēt sociālo identitāti un piederību grupai, etnosam vai nācijai. Latvijas piemērs liecina, ka latvieši vēl nav nopietni definējuši savu sociālo identitāti. Kopš 21. gadsimta sākuma faktiskā situācija valstsnācijas sociālās identitātes sakarā nav

būtiski mainījusies.

Latviešu valodas lietojuma robežas nav stingras, tās ir izplūdušas, un jebkura valoda var iespraucies latviešu leksikā. Parasti lingvistiskās robežas ir vājas tieši negatīvā viedokļa dēļ par savu tautu.

Ja vēlamies stiprināt latviešu nācijas lingvistiskās robežas, ir nepieciešams celt valstsnācijas pašvērtību un aktivitāti, uzsverot indivīda ietekmi uz sociālajiem procesiem, resp., valodas izvēles situācijās.

No psiholoģijas zināms, ka robežas tiek noteiktas skaidri un īsi, paredzot to, ka otra puse, kas šajā gadījumā ir citas valodas runātāji, var arī nebūt apmierināti par sava lingvistiskā komforta samazināšanos, ja saziņā tiek lietota tikai vai galvenokārt latviešu valoda. Tomēr, ja vēlamies noteikt un uzturēt robežas, ir jārēķinās, ka šāda neapmierinātība būs.

Ja robežas netiek skaidri noteiktas, galvenokārt krieviski runājošie cilvēki var arī nezināt, ka viņi tās pārkāpj. Tāpēc viņi var šo situāciju izmantot. Novērots, ka

visbiežāk cilvēki neciena tieši tos, kuru robežas ir viegli pārkāpjamas.

Pēc nācijas lingvistisko robežu noteikšanas tās var tikt pārbaudītas. Tāpēc ir jābūt gataviem tās uzturēt un aizsargāt. Redzams, ka Latvijai atgūt brīvību vēl nenozīmēja to iegūt. Līdzīgi kā par brīvību un valstisko suverenitāti, arī par lingvistisko robežu stiprumu ir un būs jācinās.

Robežas tiek noteiktas tikai tad, kad indivīds, tauta vai nācija ir tam gatavi, respektīvi, kad ir notikusi to izaugsme. Kā vienmēr, labs piemērs mūsu izaugsmei var būt kaimiņi igauņi, kuri jau vēsturiski ar igauņu valodas konsekventu lietojumu valodas izvēles situācijās ir spējuši uzturēt savas nācijas lingvistiskās robežas. Igaunijai ir arī vislabākie ekonomiskie rādītāji starp Baltijas valstīm. Igaunų piemēra praktizēšana izpaustos stiprās latviešu nācijas lingvistiskajās robežās un atspoguļotos arī mūsu ekonomikā.

Vineta Poriņa,
sociolingviste, Dr. philol.

VĒLĒJUMS NĀKOTNEI

apspriests jautājums par grozījumiem Izglītības likumā, iekļaujot tajā normu par tikumisko audzināšanu skolās, vairāki deputāti un arī vidusskolu direktori paziņoja, ka nesaprot, ko nozīmē vārds “tikumība”, un viņiem nav kritēriju, lai vērtētu, kas ir un kas nav tikumīgi, kaut gan tikumības jēdziens ir ietverts Latvijas Republikas Satversmē un arī citos likumos un normatīvajos dokumentos.

Sabiedrība nevar pastā-

vēt bez tikumiem. Ja šādu ierobežojumu nebūs, indivīds vienmēr dos priekšroku savām interesēm, ignorējot sabiedrības intereses. Tāda sabiedrība ir lemta bojāejai. Tikumības stiprināšana ir viens no svarīgākajiem uzdevumiem, kas gan arī nav viegli un ātri atrisināms uzdevums.

Ja valstī dzīvo tikumīgi pilsoņi, valsts loma ir minimāla. Ja valstī vairs nevalda tikumība, valsts loma sabiedrisko procesu regulē-

šanā ir būtiski nozīmīgāka. Taču – vai valsts vara var būt tikumīga, ja pilsoņi tādi nav? Tāpēc tikumīga sabiedrība ir nepieciešams nosacījums valsts un tās iedzīvotāju labklājībai.

Šis ir ceļš, kā apturēt latviešu tautas izzušanu, jo Latvija var pastāvēt tikai tad, ja tajā dzīvo brīva, neatkarīga un tikumīga latviešu tauta, kas arī ir mans vēlējums nākotnei.

Ivars Brīvers,
Dr. oec.

Kad 2015. gada aprīlī LR Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijā tika

<http://www.la.lv/ka-skoleni-kas-izkritusi-eksamenal/>:

„ES šobrīd piedzīvo smagu krīzi, un nav skaidrs, kādā izskatā tā turpinās pastāvēt. Latvijas interesēs būtu, lai ES paliek spēcīgs globālais spēlētājs. (..) Gan ES, gan Latvijas vadītāji uzvedas kā skolēni, kas vienreiz izgāzušies eksāmenā un nu baidās kaut ko teikt, lai nesekotu vēl lielāka izgāšanās. (..) Problēma ir tā, ka esošā elite nespēj rast sev aizvietotājus, un tad palielinās atbalsts populistiem. Tas pats notiek arī Latvijā. Populisti spēj uzrunāt lielu sabiedrības daļu, bet problēma ir tā, ka viņi nevis piedāvā iet uz priekšu, bet **iet atpakaļ – meklēt patvērumu vērtībās, kas kādreiz cilvēkiem deva drošības sajūtu, piemēram, nacionālā valstī, izolacionismā vai, piemēram, labklājības valsts modeli, kas vairs nedarbojas. Taču jāsaprot, ka otrreiz tajā pašā upē nevar iekāpt.**”

„**Atsauksmās uz neiespējamību iekāpt tajā pašā (nacionālās pašapziņas un atbildības pret latviešu tautu un Latvijas valsti) upē ir demagoģija, ja upes krasti vēl ir tie paši vai nedaudz izmainījušies, tāpat kā demagoģija ir apgalvot, ka nav iespējams atgriezties savu priekšteču celtajās mājās pat tad, ja no tām vairs tikai krāsmatas palikušas, vai ka nav iespējams ieinteresēt jauno paaudzi atgriezties savā tēvzemē. Viss ir izšķiroši atkarīgs no Saeimā un Eiroparlamentā ievēlēto deputātu, Latvijas valsts vadītāju un, protams, par tiem balsojušo vēlētajū stājas, neatlaidības un nelokāmības.**

No intervijas visuzrunājošākais bija deputāta matu sakārtojums. Par to patiesā pateicība friezi(-im)!”

Andrejs Lucāns,
Burtniekos 12.01.2017

<http://nra.lv/kultura/191366-val->

dis-celms-but-latvietim-ir-garigs-uzdevums.htm:

„**Daudzi uzskata - ja jau ir piedzimis kā latvietis, tad jau ir gatavs latvietis. Kad palasa pārdomu literatūru, tad agri vai vēlu var uzduroties teicienam «esi pats».** Tas ir **pirmais, ko cilvēkam vajag darīt, - pašam noteikties, kas viņš būs šajā pasaulē.** Es uzskatu, ka man ārkārtīgi laimējies, ka esmu piedzimis par latvieti. Būt latvietim ir garīgs uzdevums, kultūras uzdevums. Nerunāsim aplinkus. Daudziem cilvēkiem jau gadus 15 ir bail izrunāt vārdu «latvietis». Daudzi saka, ka nodarbojas ar garīgām vērtībām, ar kultūru, bet garīgumu meklē citur pasaulē, šķiet - jo tālāk no

Latviskums ir dabiskais rezultāts mūsu vietai pasaulē...

Baltijas jūras, jo lielāks garīgums... Mums ir tik bezgala daudzkas iedots mantojumā, un mums nav nekādu tiesību vienkārši pateikt - tas nekas nav. Latviskums ir dabiskais rezultāts mūsu vietai pasaulē, tas ir visdabiskākais un visharmoniskākais veids, kā mums būt garīgām būtnēm un vienlaikus būt mūsdienīgiem, laikmetīgiem. Mūsdienīgi būtu cilvēkiem apziņāties, ka indivīds viens pats ir smilšu graudiņš, bet tauta nav smilšu graudiņu kaudze. Patiesībā **mēs gribētu nacionālu valsti, nacionālu ekonomiku un nacionālu kultūru, kas ir atvērta pasaulei, bet kurai ir savas vērtības, un mēs turamies kopā kā tauta nevis tāpēc, ka mūs kāds apspiež no ārpusēs, bet tādēļ, ka mums ir centrīce kopt savas vērtības.** Tieši mūsu vērtību kopšana mums ir vajadzīga garīgi pilnvērtīgai pastāvēšanai. Klajā laukā neviena personība nekad nav izaugusi, tur izaug tikai mauglis, nekas vairāk. Un otrādi - ja nebūs personības, kas pratīs sadarboties, neapspiežot

savstarpēji viens otru, tad nebūs tautas, nebūs kopības. Viens bez otra neveidojas.

Es piekrītu tam, ko savulaik teicis Ernests Brastiņš - **ja mēs zaudējam valsti, bet saglabājas tauta, tad valsti varam atjaunot, bet, ja mēs saglabājam valsti, bet paši pazūdam kā tauta, tad nav, kas atjauno ne tautu, ne valsti.** Tātad - svarīgākais mums pašiem saprast, ka esam spēks tikai tad, kad katrs kā latvietis, kā indivīds spēj savu domāšanu virzīt tā, lai mēs būtu arī tauta. Tātad mums ir tauta jākopj, tās iekšējā dzīve jāattīsta, mūsu garīgā dzīve, mūsu vērtības. Un par to nevienam nav jāprasa atļauja, nevienam nav jāatskaitās, tā ir mūsu pašu darīšana, tieši tāpat kā katrs dara savās mājās. Tas, ka laikmets uzliek visādus pārbaudījumus... bet jo spēcīgāka būs tauta, jo vieglāk tā tiks galā ar pārbaudījumiem, tie tautu nesagraus. Ja mēs kā tauta būsīm vāji, mūsu garīgā veselība būs vāja, tad jebkurš, pat neliels, pārbaudījums būs smaga nasta vai pat posts. Visos variantos - **tauta, mūsu garīgās vērtības, mūsu es un mēs apziņas kopšana, ir izcili svarīga lieta.** Un šobrīd mūsu vājais punkts ir prasme sadarboties kopīgu interešu vārdā. Ir vajadzīgi ideāli, ja ir ideāli, tad mērķi ir nospraužami, un, ja ir ideāli un mērķi, tad var vērtēt mums pieejamos resursus. Kopības apziņa ir resurss pats par sevi. Ja nav kopības apziņas, tad resurss ir tikai indivīds, un tad iznāk, ka šeit mēs neko nevaram nodrošināt, ja nesadarbojamies savu kopīgu interešu vārdā.

Domāju, ka ir **divi ceļi - vai nu mēs paliekam cieti kā pulēts granīts un mirdzam, vai arī mūs samaļ. Ja saglabāsim garīgu modrību un pašcieņu un to audzēsim no indivīda caur ģimeni un dzimtu uz tautu, tad latvieši kā tauta vēl ilgi būs.**”

Valdis Celms

Valsts - tie esam mēs visi un katrs. Valstiskums ir mūsu katra attieksme un atbildība par Latviju un latviskumu valstī, katrā novadā, skolā un ģimenē.

Mēnešrakstu valstiskuma stiprināšanai izglītībā „Brīve” Cesvaines vidusskolas un Cesvaines internātpamatskolas pedagogi lasa regulāri. Mēnešrakstu izprintējam, pārsūtām skolu pedagogiem, pārrunājam. Pedagogi lieto darbā interesantākās, viņus īpaši uzrunājušās tēmas un idejas. Tā ir lieliska pieredze, kurā varam dalīties ar kolēģiem.

No jaunākiem mēnešraksta numuriem īpaši varam atzīmēt Ivara Kalviņa rakstu „Lai darbs sniegtu baudu un iztikšanu”, kas publicēts 2016. gada decembra numurā.

Uzskatām, ka mēnešraksts ir nepieciešams un noderīgs skolā izglītībai, kultūrai un valsts attīstībai.

Cesvaines pedagogu vārdā

Maija Zvaigzne,

Cesvaines internātskolas bibliotekāre

Paldies par avīzīti!

Aizkustināja Lijas Brīdakas raksts. Paldies dzejniecei par pozitīvām domām, par aicinājumu stiprināt sevi pārliecību, ka mums izdosies gaidītais un iecerētais. Patiešām kļuva patīkami un silti. Paldies par akadēmiķa Ivara Kalviņa rakstu, Janīnas Kuršītes viedokli, par Imanta Ziedoņa vārdiem.

Liels paldies!

Arī es gribu novēlēt gaišas domas, visiem stipru veselību, labvēlīgus, darbiņus, cilvēkus apkārt. Visiltākie sveicieni un laba vēlējumi.

Ar cieņu,

Linuta Ģerģe,

Bauskas sākumskolas direktore

KO PAR TO TEIKTU IMANTS ZIEDONIS?

“Latvijas Avīzes” lappuses fotogrāfija

“(..) jo pret savu tautasdziesmu nevar it neviens, jo pret savu tautasdziesmu var tikai savējie.”

Un kā tas ir ar mūsu tautas tērpu? Nupat liekas, ka “cērt pie saknes”.

12. un 13. gadsimta vilnas un linu tērpi šobrīd esot beidzot kļuvuši vecmodīgi. Modes tendences esot jāpārskata un jārada 21. gadsimta modeļi - no sintētiska materiāla ar bronzas krāsas apdrukām, ko par godu Latvijas simtgades galvenajam pasākumam - Dziesmu un deju svētkiem - saražošot ārzemēs 16000 eksemplāros.

Šī “geniālā” ideja ir mākslinieces Evijas Dāboliņas, horeogrāfu Jāņa Purviņa un Agra Danileviča izlolota.

Divainā kārtā šie it kā arheoloģisko tērpu stilizācijas paraugi drīzāk atgādina

slāvu 18. gadsimta zemnieku apģērbus. Un jo īpaši krustu šķērsu apsaitētie kājauti. Vēl lielākai līdzībai pietrūkst tikai lūku vizes. Kā zināms, mūsu arheoloģiskajiem goda apģērbiem ir raksturīgi īpaši ādas zābaciņi un bagātīgs bronzas rotu komplekts. Būtu labi, ja mūsu tauta censtos saglabāt cieņu un lepnumu par līdz šim uzturētajām vēsturiskām vērtībām, kā tas ir, piemēram, Norvēģijā, Bavārijā, Francijā. Pretējā gadījumā paši ar savām rokām postīsim savas izcilās kultūras vērtības.

Vai tas notiek aiz bezatbildības, muļķības vai, varbūt, apzināti – lai visu padarītu lētu un bezvērtīgu?

Ausma Upīte

Un ko par šo problēmu domājat jūs? Gaidām viedokļus.

PAVASARIS SĀKAS JANVĀRĪ

Ir janvāris, un saulīte mūs nelutina. Daba ir pelēka, it kā aizmigusi. Tikai daži skuju koki ir saglabājuši zaļumu. Rodas jautājums: kā varētu palīdzēt dabai un sev tumšajos ziemas mēnešos? Manuprāt, daudz ko

varam darīt. Mums gandrīz katram ir dzīvoklis, un dzīvokli ir logi un palodzes, uz kurām var apsakņot daudzus augus un pavasarī iestādīt zemē, tādā veidā paildzinot veģetācijas laiku par vairākiem mēnešiem. Un, ja mēs

visi, arī skolēni, piedalītos šādā pasākumā, tas palīdzētu ar ekoloģiski tīriem zaļumiem bagātināt pārtiku. Man uz loga jau jau zaļo un ir iesakņojušies dievkociņi un smiltsērķšķi. Noteikti ir vēl daudzi augi, ko varētu ap-

sakņot.

Rosinu izsludināt konkursu: zaļākā skola, zaļākā klase, zaļākais dzīvoklis, zaļākā pašvaldība utt.

Ēriks Lūriņš,
zemkopis

